

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Jyväskylän kaupunki kannattaa tavoitetta saada TE-palveluille lisää vaikuttavuutta siirtämällä TE-palvelut kuntien vastuulle. Nykyinen uusi asiakaspalvelumalli ja sekä lakiesitykseen sisältyvä tarkkarajainen regulaatio rahoitusmalleineen kaventaa kuntien vapausastetta ja mahdollisuuksia uusien

toimintatapojen ja palvelujen kehittämiseksi.

Työllisyyden edistämisen kokonaisuus tulee jatkossa olla yksiselitteisesti sekä vallan että vastuun osalta kunnilla. Esitetty rahoitusmalli ja -vastuu tuo kunnille

merkittävän taloudellisen vastuun työllisyyden kustannuksista, mutta mahdollisuudet vaikuttaa työllisyyden kehitykseen on rajalliset. Esimerkiksi

suhdannemuutoksissa kuntien kustannukset saattavat nousta kohtuuttomasti.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Hallituksen esityksen mukaan kunta voisi ehdotetun 2 luvun 2 §:n mukaan järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman

määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa niin, että työvoiman määrä on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa

alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Jyväskylän kaupunki ei kannata lakiluonnoksessa olevaa mallia, jonka mukaan työvoimapalveluiden järjestämistä ja rahoitusvastuu eriytetään toisistaan.

Esityksestä poiketen järjestämistä ja rahoitusvastuu tulee olla jokaisella kunnalla. Tällöin tehtävään liittyvät tulot ja menot kohdentuvat järjestäjälle eli kunnalle. Samalla uudistuksen yksi keskeinen tavoite integroida työvoimapalvelut osaksi kunnan muita toimintoja asiakaslähtöisiksi palvelukokonaisuuksiksi pystytään toteuttamaan. Lakiluonnos nykyisessä muodossa tarkoittaisi tosiasiallisesti sitä, että työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämistä vastuu siirretään kuntien sijaan yhteistoiminta-alueille.

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulisi saada sopia työvoimapalvelujen järjestämistä vastuu toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun 49 § mukaisia

kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen. Lakiluonnoksessa yhteistoiminnalle asetettu vaatimus yhtenäisestä työssäkäyntialueesta ja yli 20 000 henkilön

työvoimapohjasta on suuressa osin maata toteutuskelvoton ja liian tarkkarajainen.

Jyväskylän kaupunki esittää, että kullakin työllisyysalueella olevalla kunnalla tulisi olla viimesijainen järjestämistä vastuu lain mukaisista työvoimapalveluista ja

lailta tulee velvoittaa alle 20 000 työvoiman määrän omaavat kunnat yhteistoimintaan palveluiden järjestämisessä yhdenvertaisen palvelun ja

työvoiman liikkuvuuden takaamiseksi. Kuntien tulee kuitenkin voida sopia itsehallintonsa nojalla työvoimapalvelujen järjestämistä vastuunsa toteuttamisesta

kuntalain (410/2015) 8 luvun mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen. Yhteistoiminnasta sopivien kuntien yhteisen työvoiman määrän tulisi olla

vähintään 20 000 henkilöä hallituksen esityksen mukaisesti.

Uudistuksen rahoitusmallin valmistelu on lähtenyt alusta alkaen rahoitusvastuun antamisesta kunnille. Muussa tapauksessa kyse on vain TE-toimistojen uudelleen perustamisesta. Ehdotetussa järjestämistä vastuumallissa rahat ja vastuu eivät kuitenkaan kohtaa ja siinä puututaan kuntien itsehallinnolliseen

asemaan. Selkeämpi ja perustellumpi vaihtoehto olisi rahoitus- ja järjestämistä vastuu jokaiselle kunnalle. Tällöin kunnat olisivat keskenään tasa-arvoisessa neuvotteluasemassa. Työnjaon ja rahoituksen sopiminen tulisi olla joustavaa ja alueelliset ja paikalliset palvelutarpeet huomioivaa.

Rahoitusmalli ja työttömyysetuuksien rahoitus

Kunnille siirtyvien työllisyyspalveluiden rahoittaminen täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta on kannatettavaa. Työllisyyspalveluiden rahoitus

on lakiluonnoksen mukaan kokonaisuudessaan noin 700 miljoonaa euroa vuoden 2022 tason mukaisesti. Lakiesitystä tulee täsmentää siten, että rahoitus

kattaa kunnille tehtävistä aiheutuvat tosiasialliset kustannukset täysimääräisesti vuoden 2024 kustannustasoa vastaavasti.

Työvoimapalveluiden rahoituksen kohdentaminen kunnille tehtäisiin esityksen mukaisesti kahden kriteerin perusteella siten, että 30 % kohdennettaisiin laajan työttömyyden perusteella ja 70 % 18–64-vuotiaiden määrän perusteella. Lakiluonnosta tulee muuttaa siten, että laajan työttömyyden perusteella

kohdennettavan rahoituksen osuutta korotetaan vähintään 50 %:iin ja 18–64-vuotiaiden määrään perustuvaa rahoitusosuutta alennetaan vastaavasti.

Rahoituskriteerien painoarvon muutos on perusteltua, sillä työllisyyspalveluiden julkinen rahoitus ja resurssit ovat työllisyystavoitteen saavuttamiseksi

vaikuttavinta juuri korkean työttömyyden alueilla.

Lakiluonnokseen sisältyvä kuntien työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentumisesta aiheutuvien kustannuksien kompensointi täysimääräisesti ja

kuntakohtaisesti osana valtionosuusjärjestelmää on kannatettavaa. Esityksen mukaisesti kuntakohtainen tasaus perustuisi vuoden 2022

työttömyysturvakustannusten poikkileikkaustilanteeseen ja tasausta ei jälkikäteen tarkistettaisi. Tätä kohtaa lakiluonnoksessa tulee muuttaa siten, että

kuntakohtaisen tasauksen määrässä huomioidaan vuosittain kuntien väestömäärän muutokset. Esitetyssä muodossa lakiluonnos ei ole

yhdenvertainen kuntien välillä, sillä se käytännössä tarkoittaisi sitä, että väestöltään kasvavien kuntien tasaus olisi ennen pitkään alikompensoiva ja

väestömäärältään supistuvien kuntien tasaus olisi puolestaan ylikompensoiva.

Lakiluonnosta tulisi muuttaa niin, että työttömyysetuuden kuntien rahoitusvastuuta pienennetään ja osin siirretään hyvinvointialueille. Näin ollen

myös hyvinvointialueille olisi kannustin hoitaa työttömien työnhakijoiden sosiaali- ja terveyspalveluita työllistymistä edistävällä tavalla. Työttömyysetuuksien

kompensaatiota tulee tarkentaa myös siten, että se kompensoi jatkossa mahdolliset työttömyysetuuksien tasossa tapahtuvat muutokset täysimääräisesti

kunnille. Kuntien rahoitusvastuulla oleville työttömyysetuuskustannuksien muutokselle tulisi myös asettaa katto, jonka ylittävältä osalta valtio kantaa

vastuun. Lakiluonnoksen mukaisessa rahoitusmallissa ongelma on se, että kunnasta riippumattoman poikkeuksellisen suhdanneshokin seurauksena

kunnan tulopohja heikkenee ja työttömyysetuuksien kustannukset kasvavat tilanteessa, jossa kunnan juuri tulisi pystyä kohdentamaan lisärahoitusta

työvoimapalveluihin. Katon ylittävältä osalta rahoitusvastuun siirto valtion vastuulle on perusteltua, sillä valtion taloudessa on enemmän taloudellista

liikkumavaraa ja riskinsietokykyä kohdata äkillisiä suhdannemuutoksia kuin kuntien taloudessa, kuten esimerkiksi koronapandemian aikana on nähty.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta turvaamalla osaavan työvoiman saatavuutta ja tarjoamalla työtä hakeville

mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä ja kehitetään yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. Julkisesta

työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaan julkisena työvoima- ja yrityspalveluna tarjotaan työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita,

osaamisen kehittämispalveluita, sekä yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalveluita. Työllistymistä edistäviä palveluita ovat omaehtoinen

opiskelu, maahanmuuttajan omaehtoinen opiskelu, työvoimakoulutus, työnhakuvalmennus ja uravalmennus, työkokeilu ja koulutuskokeilu ja

kuntouttava työtoiminta.

Jyväskylän kaupunki esittää, että kunnan työllistymistä tukevat palvelut tulee rinnastaa JTYP-lain mukaisiksi työllisyyttä edistäviksi palveluiksi. Tällöin

työnhakijalla olisi yhtäläinen mahdollisuus saada työttömyysetuutta osallistuessaan kunnan tai JTYP-lain mukaisiin palveluihin. Kunnan palveluun

osallistumisen tulisi purkaa työssäoloelvoite samalla tavoin kuin JTYP-lain mukaiset palvelut. Rinnastamisen myötä kunnan palveluihin osallistuminen

laskettaisiin mukaan aktivointiasteeseen.

Hallituksen esityksessä säädettäisiin KEHA-keskuksen tehtäväksi nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttamisen. Valmennuksen

tehtävänä olisi vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuisi nuoren

kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. KEHA-keskus seuraisi valmennuksen vaikuttavuutta. KEHA-keskus neuvottelisi kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Lisäksi KEHA-keskuksen tehtävänä olisi hoitaa

palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

KEHA-keskuksella ei ole kokemusta palvelun järjestämisestä henkilöasiakkaille, mutta nyt viraston rooli on muuttumassa radikaalisti. Jyväskylän kaupunki

esittää, että KEHA-keskuksen roolia palveluiden järjestämisessä henkilöasiakkaille tulee arvioida kriittisesti.

Nykytilan kuvauksessa tuodaan esille vahvasti Ohjaamo-toiminta ja sen vaikuttavuus. Ehdotuksessa Ohjaamo-toiminnalle osoitettu rahoitus tulee

siirtymään uudistuksessa työvoimaviranomaisille. Nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelun tulevaisuuden painopisteenä tulee

olla nykyistä enemmän työllistäminen sekä rekrytointi- ja koulutusmahdollisuudet nuorisotyön ja hyvinvointialueen palvelujen rinnalla. Ohjaamo-toiminnan

kaltaisen toiminnan mahdollistaminen ja sen järjestämisen kanavoiminen työvoimaviranomaisille ohjaa palvelua luontevasti työelämäpainotuksen

suuntaan, unohtamatta monialaista ja moniammatillista palvelukokonaisuutta, joka Ohjaamo-toimintaan on rakennettu. Työvoimaviranomaisen

järjestämisvastuu mahdollistaa yhteisen asiakkuuksienhallintajärjestelmän, mikä sujuvoittaa nuoren palveluprosessia sekä esteetöntä tietojenvaihtoa palveluun osallistuvien tahojen välillä.

Hallituksen esityksessä otetaan varsin vähän kantaa työnvälityksen tehostamiseen eli työnantajien ja työnhakijoiden kohtaamisen edistämiseen sekä

työntekijäsaatavuuden parantamiseen. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää työnvälityksen tehostamiseen eli työnantajien ja työnhakijoiden kohtaamisen

edistämiseen sekä työntekijäsaatavuuden parantamiseen. Tämä tulee ottaa huomioon henkilöstömitoituksessa ja rahoituksessa: teknologiset ratkaisut eivät

yksin riitä kohtauttamaan työnhakijoita ja avoimia paikkoja.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työväilyksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Lakiesityksessä laajan työttömyyden kriteeri on määritelty siten, että siihen luetaan mukaan palkkatuella työllistetyt. Kuntien rooli palkkatukityöllistämisessä on nykyisin merkittävä. Lakiesityksen mukaan kunnat eivät voisi myöntää palkkatukea itselleen. Kunnat ovat merkittäviä työnantajia. Lakiesitys asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan muihin työnantajiin nähden.

Jyväskylän kaupunki katsoo, että hallituksen esitystä on korjattava. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistämistä kuntiin tulee jatkossakin tukea, joko erillisenä palkkatukiratkaisuna tai muuna työllisyyspoliittisen ratkaisuna. Tulevat työllisyysalueet voisivat sopia alueiden välillä palkkatukipäätösten tekemistä niin, että jääviystilanteet vältettäisiin (vrt. nykyinen TE-toimistojen valtiolle työllistäminen).

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämiselvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

TE2024-uudistuksen kanssa ja samassa aikataulussa on varmistettava TE-digi-hankeen toteutuminen. Muuttuvan toimintaympäristön sekä lainsäädännön

haasteet ja muutoksen sykli vaikuttaa järjestelmähankintoihin sekä niiden kehittämiseen. Työmarkkinatorin käyttöönotto täysimääräisesti aluesivustoineen

tulee olla valmiina TE2024 aikataulussa. Mahdolliset järjestelmäintegraatiota edellyttävät rajapintaratkaisut tulee olla valmiina ja synkronoitavissa jo vuoden 2023 aikana.

Jyväskylän kaupunki edellyttää, että valtion tulee ohjata KEHA-keskusta tietomallien, järjestelmäkehityksen ja asiakastietovarantojen käyttöönottoon ja

synkronointiin yhdessä kuntien sekä tulevien työllisyysalueiden kanssa. Järjestelmäkehitystä on resursoitava riittävästi erityisesti muutosvaiheessa.

Tuleva Työmarkkinatorin palvelualusta aluesivustoineen luo mahdollisuuden rakentaa sekä työnhakija- että työnantaja-asiakkaille hyvä ja laaja palvelupaketti sekä valtakunnallisista että alueellisista palveluista. Palvelutarjontaan tulee sisällyttää alueen palvelut laajasti, myös muut kuin JTYP-lain mukaiset palvelut.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

KEHA-keskuksen painoarvo tulee esityksen mukaan vahvistumaan ja tehtävien kirjo laajenemaan. KEHA-keskus seuraa ja arvioi työvoimapalvelujen toimivuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta koskevaa tietoa ja lisäksi KEHA-keskus toteuttaa monialaisten palvelujen tukirakennetta (ml. Ohjaamot, työvoiman palvelukeskukset, maahanmuuttajien osaamiskeskukset). Lakiesityksen mukaisesti KEHA-keskuksen tulevissa tehtävissä tulisi yhdistymään sekä strategiatason että operatiivisen tason ohjaustehtäviä. Näiden lisäksi KEHA-keskukseen sijoitettaisiin jatkossa valtakunnallisia neuvontatehtäviä, EURES työnvälitys ja esim. työttömyysturvan ns. asiantuntijalausunnot. Näkemyksemme mukaan esim. työttömyysturvan asiantuntijalausuntojen keskittäminen KEHA-keskukselle ei ole tarkoituksenmukaista.

KEHA-keskuksen tehtäväksi on esityksessä esitetty nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttaminen. KEHA-keskuksella ei ole

kokemusta palvelun järjestämisestä henkilöasiakkaille, mutta nyt viraston rooli on muuttumassa radikaalisti. Jyväskylän kaupunki esittää, että KEHA-keskuksen roolia palveluiden järjestämisessä henkilöasiakkaille tulee arvioida kriittisesti.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Hallituksen esityksessä ehdotetuista työ- ja elinkeinotoimistojen lakkauttamisesta ja niiden tehtävien uudelleen organisoinnista seuraisi mittavia henkilöstösiirtoja TE-toimistoista kuntien palvelukseen. Henkilöstöä siirtyisi myös ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta kuntiin. Siirto kuntiin katsottaisiin liikkeenluovutukseksi eli henkilöstö siirtyisi kunnan palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Kunnat tarvitsevat TE-toimiston henkilöstön osaamista, jonka siirtyminen kitkatta kuntiin on tärkeää. Työllisyysalueen tulee kuitenkin itse voida vaikuttaa oman tulevan henkilöstönsä rekrytointiin, koska ennen järjestämisvastuun siirtoa tehdyt rekrytoinnit vaikuttavat tuleviin TE-palveluiden järjestämisen edellytyksiin.

Jyväskylän kaupunki esittää, että kunnat tulee ottaa mahdollisimman pian mukaan keskusteluihin TE-toimistojen rekrytointipolitiikasta. Kuntien tulee olla mukana vuonna 2024 ennen järjestämisvastuun siirtoa tapahtuvissa rekrytoinneissa sen jälkeen, kun järjestämisvastuualueiden laatimat

tehtävänkuvat on vahvistettu TE-palveluiden siirtoa koskevassa yt-menettelyssä.

Tulevien järjestämisvastuullisten tahojen on valmistauduttava muutokseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa niin, että asiakasprosesseihin ei tule

viiveitä eikä katkoksia vastuunsiirron yhteydessä. TE-toimistot ja ELY-keskukset tulee velvoittaa jakamaan kunnille kaikki mahdollinen tieto siirtyvistä vastuista, toimintatavoista, hankintamenettelyistä, organisaatiosta, tehtäväkuvista jne. Yksityiskohdista voidaan säätää asetuksella.

Jyväskylän kaupunki ehdottaa, että lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta kirjataan pykälä ELY-keskusten ja TE-toimiston velvollisuudesta yhteistyöhön kuntien kanssa jo ennen järjestämisvastuun siirtoa. Tämän pykälän tulisi tulla voimaan 1.4.2023. Jo tätä ennen valtion tulee huolehtia, että ELY-keskukset ja TE-toimistot jakavat alueensa kunnille tietoa niille siirtyvistä vastuista, sopimuksista ja henkilöstöstä. Kuntien/tulevien työllisyysalueiden ja TE-toimiston yhteinen henkilöstöjohtamisen sekä muutosjohtamisen suunnitelma ja toteutus tulee turvata jo vuosien 2023–2024 aikana.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Lain otsikko Laki työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnasta on jäykkä ja se ei ole selkeä. Jyväskylän kaupungin mukaan kuvaavampi vaihtoehto lain nimeksi olisi Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä.

Lähtökohtaisesti lakiesityksen peruserä on kannatettava: työnhakija ohjataan monialaisen palveluun palvelutarpeen perusteella, ei työttömyysetuuden ja työttömyyden keston perusteella, kuten nykyisin. Tämä mahdollistaa varhaisen varhaisen puuttumisen sekä vähentää työttömyyden pitkittymisen ja työmarkkinoilta syrjäytymisen riskiä.

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos osoittavat monialaisen tuen yhteistoimintamallin palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä

huomioon ottaen riittävän määrän henkilöstöä. Lain viittaus riittävään resurssointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät

toimintaresurssit. Monialaisen tuen yhteistoimintamallissa hyvinvointialueella on keskeinen rooli ja siksi monialaisesta tuen toiminnasta on tarpeen laatia kirjallinen sopimus, jossa sovitaan mm. yhteistoiminnan resurssoinnista, kustannusten jaosta sekä tarjottavista palveluista.

Lakiesityksen 16 §:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja

Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle matalan kynnyksen monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten

työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa matalan kynnyksen monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia. Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii analyysin alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta.

Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen

kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta.

Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös yleisen työllistymistä edistävän

tuen (TYP) asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä

määrin TYPin asiakkaiksi. Monialaisten palvelujen määritelmää ja suhdetta toisiinsa on tarpeen selkeyttää.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Jyväskylän kaupungin lausunto koostettuna

Luku 3 – Yleistä

Jyväskylän kaupunki kannattaa tavoitetta saada TE-palveluille lisää vaikuttavuutta siirtämällä TE-palvelut kuntien vastuulle. Nykyinen uusi asiakaspalvelumalli ja sekä lakiesitykseen sisältyvä tarkkarajainen regulaatio rahoitusmalleineen kaventaa kuntien vapausastetta ja mahdollisuuksia uusien toimintatapojen ja palvelujen kehittämiseksi.

Työllisyyden edistämisen kokonaisuus tulee jatkossa olla yksiselitteisesti sekä vallan että vastuun osalta kunnilla. Esitetty rahoitusmalli ja -vastuu tuo kunnille merkittävän taloudellisen vastuun työllisyyden kustannuksista, mutta mahdollisuudet vaikuttaa työllisyyden kehitykseen on rajalliset. Esimerkiksi suhdannemuutoksissa kuntien kustannukset saattavat nousta kohtuuttomasti.

Luku 4.1. Järjestämisvastuu

Hallituksen esityksen mukaan kunta voisi ehdotetun 2 luvun 2 §:n mukaan järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa niin, että työvoiman määrä on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Jyväskylän kaupunki ei kannata lakiluonnoksessa olevaa mallia, jonka mukaan työvoimapalveluiden järjestämis- ja rahoitusvastuu eriytetään toisistaan.

Esityksestä poiketen järjestämis- ja rahoitusvastuu tulee olla jokaisella kunnalla. Tällöin tehtävään liittyvät tulot ja menot kohdentuvat järjestäjälle eli kunnalle. Samalla uudistuksen yksi keskeinen tavoite integroida työvoimapalvelut osaksi kunnan muita toimintoja asiakaslähtöisiksi palvelukokonaisuuksiksi pystytään toteuttamaan. Lakiluonnos nykyisessä muodossa tarkoittaisi tosiasiallisesti sitä, että työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään kuntien sijaan yhteistoiminta-alueille.

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulisi saada sopia työvoimapalvelujen järjestämisvastuun toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun 49 § mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen. Lakiluonnoksessa yhteistoiminnalle asetettu vaatimus yhtenäisestä työssäkäyntialueesta ja yli 20 000 henkilön työvoimapohjasta on suuressa osin maata toteutuskelvoton ja liian tarkkarajainen.

Jyväskylän kaupunki esittää, että kullakin työllisyysalueella olevalla kunnalla tulisi olla viimesijainen järjestämisvastuu lain mukaisista työvoimapalveluista ja lailla tulee velvoittaa alle 20 000 työvoiman määrän omaavat kunnat yhteistoimintaan palveluiden järjestämisessä yhdenvertaisen palvelun ja työvoiman liikkuvuuden takaamiseksi. Kuntien tulee kuitenkin voida sopia itsehallintonsa nojalla työvoimapalvelujen järjestämisvastuunsa toteuttamisesta kuntalain (410/2015) 8 luvun mukaisia kaikkia yhteistoimintamuotoja käyttäen. Yhteistoiminnasta sopivien kuntien yhteisen työvoiman määrän tulisi olla vähintään 20 000 henkilöä hallituksen esityksen mukaisesti.

Uudistuksen rahoitusmallin valmistelu on lähtenyt alusta alkaen rahoitusvastuun antamisesta kunnille. Muussa tapauksessa kyse on vain TE-toimistojen

uudelleen perustamisesta. Ehdotetussa järjestämisvastuumallissa rahat ja vastuu eivät kuitenkaan kohtaa ja siinä puututaan kuntien itsehallinnolliseen

asemaan. Selkeämpi ja perustellumpi vaihtoehto olisi rahoitus- ja järjestämisvastuu jokaiselle kunnalle. Tällöin kunnat olisivat keskenään tasa-arvoisessa neuvotteluasemassa. Työnjaon ja rahoituksen sopiminen tulisi olla joustavaa ja alueelliset ja paikalliset palvelutarpeet huomioivaa.

Rahoitusmalli ja työttömyysetuuksien rahoitus

Kunnille siirtyvien työllisyyspalveluiden rahoittaminen täysimääräisesti valtiosuusjärjestelmän kautta on kannatettavaa. Työllisyyspalveluiden rahoitus on lakiluonnoksen mukaan kokonaisuudessaan noin 700 miljoonaa euroa vuoden 2022 tason mukaisesti. Lakiesitystä tulee täsmentää siten, että rahoitus kattaa kunnille tehtävistä aiheutuvat tosiasialliset kustannukset täysimääräisesti

vuoden 2024 kustannustasoa vastaavasti.

Työvoimapaalveluiden rahoituksen kohdentaminen kunnille tehtäisiin esityksen mukaisesti kahden kriteerin perusteella siten, että 30 % kohdennettaisiin laajan työttömyyden perusteella ja 70 % 18–64-vuotiaiden määrän perusteella. Lakiluonnosta tulee muuttaa siten, että laajan työttömyyden perusteella

kohdennettavan rahoituksen osuutta korotetaan vähintään 50 %:iin ja 18–64-vuotiaiden määrään perustuvaa rahoitusosuutta alennetaan vastaavasti.

Rahoituskriteerien painoarvon muutos on perusteltua, sillä työllisyyspalveluiden julkinen rahoitus ja resurssit ovat työllisyystavoitteen saavuttamiseksi

vaikuttavinta juuri korkean työttömyyden alueilla.

Lakiluonnokseen sisältyvä kuntien työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentumisesta aiheutuvien kustannuksien kompensointi täysimääräisesti ja

kuntakohtaisesti osana valtiosuusjärjestelmää on kannatettavaa. Esityksen mukaisesti kuntakohtainen tasaus perustuisi vuoden 2022

työttömyysturvakustannusten poikkileikkaustilanteeseen ja tasausta ei jälkikäteen tarkistettaisi. Tätä kohtaa lakiluonnoksessa tulee muuttaa siten, että

kuntakohtaisen tasauksen määrässä huomioidaan vuosittain kuntien väestömäärän muutokset. Esitetyssä muodossa lakiluonnos ei ole

yhdenvertainen kuntien välillä, sillä se käytännössä tarkoittaisi sitä, että väestöltään kasvavien kuntien tasaus olisi ennen pitkään alikompensoiva ja

väestömäärältään supistuvien kuntien tasaus olisi puolestaan ylikompensoiva.

Lakiluonnosta tulisi muuttaa niin, että työttömyysetuuden kuntien rahoitusvastuuta pienennetään ja osin siirretään hyvinvointialueille. Näin ollen

myös hyvinvointialueille olisi kannustin hoitaa työttömien työnhakijoiden sosiaali- ja terveyspalveluita työllistymistä edistävällä tavalla. Työttömyysetuuksien kompensatiota tulee tarkentaa myös siten, että se kompensoi jatkossa mahdolliset työttömyysetuuksien tasossa tapahtuvat muutokset täysimääräisesti kunnille. Kuntien rahoitusvastuulla oleville työttömyysetuuskustannuksien muutokselle tulisi myös asettaa katto, jonka ylittävältä osalta valtio kantaa vastuun. Lakiluonnoksen mukaisessa rahoitusmallissa ongelma on se, että kunnasta riippumattoman poikkeuksellisen suhdanneshokin seurauksena kunnan tulopohja heikkenee ja työttömyysetuuksien kustannukset kasvavat tilanteessa, jossa kunnan juuri tulisi pystyä kohdentamaan lisärahoitusta työvoimapalveluihin. Katon ylittävältä osalta rahoitusvastuun siirto valtion vastuulle on perusteltua, sillä valtion taloudessa on enemmän taloudellista liikkumavaraa ja riskinsietokykyä kohdata äkillisiä suhdannemuutoksia kuin kuntien taloudessa, kuten esimerkiksi koronapandemian aikana on nähty.

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta (Eryteisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?)

KEHA-keskuksen painoarvo tulee esityksen mukaan vahvistumaan ja tehtävien kirjo laajenemaan. KEHA-keskus seuraa ja arvioi työvoimapalvelujen

toimivuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta koskevaa tietoa ja lisäksi KEHA-keskus toteuttaa monialaisten palvelujen tukirakennetta (ml. Ohjaamot,

työvoiman palvelukeskukset, maahanmuuttajien osaamiskeskukset). Lakiesityksen mukaisesti KEHA-keskuksen tulevaisuudessa tehtävissä tulisi

yhdistymään sekä strategiatason että operatiivisen tason ohjaustehtävät. Näiden lisäksi KEHA-keskukseen sijoitettaisiin jatkossa valtakunnallisia

neuvontatehtäviä, EURES työnvälitys ja esim. työttömyysturvan ns. asiantuntijalausunnot. Näkemyksemme mukaan esim. työttömyysturvan

asiantuntijalausuntojen keskittäminen KEHA-keskukselle ei ole tarkoituksenmukaista.

KEHA-keskuksen tehtäväksi on esityksessä esitetty nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttaminen. KEHA-keskuksella ei ole

kokemusta palvelun järjestämisestä henkilöasiakkaille, mutta nyt viraston rooli on muuttumassa radikaalisti. Jyväskylän kaupunki esittää, että KEHA-keskuksen roolia palveluiden järjestämisessä henkilöasiakkaille tulee arvioida kriittisesti.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Hallituksen esityksessä ehdotetuista työ- ja elinkeinotoimistojen lakkauttamisesta ja niiden tehtävien uudelleen organisoinnista seuraisi mittavia henkilöstösiirtoja TE-toimistoista kuntien palvelukseen. Henkilöstöä siirtyisi myös ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta kuntiin. Siirto kuntiin katsottaisiin liikkeenluovutukseksi eli henkilöstö siirtyisi kunnan palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Kunnat tarvitsevat TE-toimiston henkilöstön osaamista, jonka siirtyminen kitkatta kuntiin on tärkeää. Työllisyysalueen tulee kuitenkin itse voida vaikuttaa oman tulevan henkilöstönsä rekrytointiin, koska ennen järjestämisvastuun siirtoa tehdyt rekrytoinnit vaikuttavat tuleviin TE-palveluiden järjestämisen edellytyksiin.

Jyväskylän kaupunki esittää, että kunnat tulee ottaa mahdollisimman pian mukaan keskusteluihin TE-toimistojen rekrytointipolitiikasta. Kuntien tulee olla mukana vuonna 2024 ennen järjestämisvastuun siirtoa tapahtuvissa rekrytoinneissa sen jälkeen, kun järjestämisvastuualueiden laatimat

tehtävänkuvat on vahvistettu TE-palveluiden siirtoa koskevassa yt-menettelyssä.

Tulevien järjestämisvastuullisten tahojen on valmistauduttava muutokseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa niin, että asiakasprosesseihin ei tule

viiveitä eikä katkoksia vastuunsiirron yhteydessä. TE-toimistot ja ELY-keskukset tulee velvoittaa jakamaan kunnille kaikki mahdollinen tieto siirtyvistä vastuista, toimintatavoista, hankintamenettelyistä, organisaatiosta, tehtävänkuvista jne. Yksityiskohdista voidaan säätää asetuksella.

Jyväskylän kaupunki ehdottaa, että lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta kirjataan pykälä ELY-keskusten ja TE-toimiston velvollisuudesta yhteistyöhön kuntien kanssa jo ennen järjestämisvastuun siirtoa. Tämän pykälän tulisi tulla voimaan 1.4.2023. Jo tätä ennen valtion tulee huolehtia, että ELY-keskukset ja TE-toimistot jakavat alueensa kunnille tietoa niille siirtyvistä vastuista, sopimuksista ja henkilöstöstä. Kuntien/tulevien työllisyysalueiden ja TE-toimiston yhteinen henkilöstöjohtamisen sekä muutosjohtamisen suunnitelma ja toteutus tulee turvata jo vuosien 2023–2024 aikana.

Luku 4.2. Pääasialliset vaikutukset

Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta turvaamalla osaavan työvoiman saatavuutta ja tarjoamalla työtä hakeville mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä ja kehitetään yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaan julkisena työvoima- ja yrityspalveluna tarjotaan työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämispalveluita, sekä yritystoiminnan käynnistämisen- ja kehittämispalveluita. Työllistymistä edistäviä palveluita ovat omaehtoinen opiskelu, maahanmuuttajan omaehtoinen opiskelu, työvoimakoulutus, työnhakuvalmennus ja uravalmennus, työkokeilu ja koulutuskokeilu ja kuntouttava työtoiminta.

Jyväskylän kaupunki esittää, että kunnan työllistymistä tukevat palvelut tulee rinnastaa JTYP-lain mukaisiksi työllisyyttä edistäviksi palveluiksi. Tällöin

työnhakijalla olisi yhtäläinen mahdollisuus saada työttömyysetuutta osallistuessaan kunnan tai JTYP-lain mukaisiin palveluihin. Kunnan palveluun

osallistumisen tulisi purkaa työssäoloelvoite samalla tavoin kuin JTYP-lain mukaiset palvelut. Rinnastamisen myötä kunnan palveluihin osallistuminen

laskettaisiin mukaan aktivointiasteeseen.

Hallituksen esityksessä säädettäisiin KEHA-keskuksen tehtäväksi nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttamisen

Valmennuksen tehtävänä olisi vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuisi nuoren kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. KEHA-keskus seuraisi valmennuksen vaikuttavuutta. KEHA-keskus neuvottelisi kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Lisäksi KEHA-keskuksen tehtävänä olisi hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

KEHA-keskuksella ei ole kokemusta palvelun järjestämisestä henkilöasiakkaille, mutta nyt viraston rooli on muuttumassa radikaalisti. Jyväskylän kaupunki esittää, että KEHA-keskuksen roolia palveluiden järjestämisessä henkilöasiakkaille tulee arvioida kriittisesti.

Nykytilan kuvauksessa tuodaan esille vahvasti Ohjaamo-toiminta ja sen vaikuttavuus. Ehdotuksessa Ohjaamo-toiminnalle osoitettu rahoitus tulee

siirtymään uudistuksessa työvoimaviranomaisille. Nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelun tulevaisuuden painopisteenä tulee

olla nykyistä enemmän työllistäminen sekä rekrytointi- ja koulutusmahdollisuudet nuorisotyön ja hyvinvointialueen palvelujen rinnalla. Ohjaamo-toiminnan kaltaisen toiminnan mahdollistaminen ja sen järjestämisen kanavoiminen työvoimaviranomaisille ohjaa palvelua luontevasti

työelämäpainotuksen suuntaan, unohtamatta monialaista ja moniammatillista palvelukokonaisuutta, joka Ohjaamo-toimintaan on rakennettu. Työvoimaviranomaisen järjestämisvastuu mahdollistaa yhteisen asiakkuuksienhallintajärjestelmän, mikä sujuvoittaa nuoren palveluprosessia sekä esteetöntä tietojenvaihtoa palveluun osallistuvien tahojen välillä.

Hallituksen esityksessä otetaan varsin vähän kantaa työnvälityksen tehostamiseen eli työnantajien ja työnhakijoiden kohtaamisen edistämiseen sekä

työntekijäsaatavuuden parantamiseen. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää työnvälityksen tehostamiseen eli työnantajien ja työnhakijoiden kohtaamisen

edistämiseen sekä työntekijäsaatavuuden parantamiseen. Tämä tulee ottaa huomioon henkilöstömitoituksessa ja rahoituksessa: teknologiset ratkaisut eivät yksin riitä kohtauttamaan työnhakijoita ja avoimia paikkoja.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Lain otsikko Laki työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnasta on jäykkä ja se ei ole selkeä. Jyväskylän kaupungin mukaan kuvaavampi vaihtoehto lain nimeksi olisi Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä. Lähtökohtaisesti lakiesityksen peruseriaate on kannatettava: työnhakija

ohjataan monialaisen palveluun palvelutarpeen perusteella, ei työttömyysetuuden ja työttömyyden keston perusteella, kuten nykyisin. Tämä

mahdollistaa varhaisen varhaisen puuttumisen sekä vähentää työttömyyden pitkittymisen ja työmarkkinoilta syrjäytymisen riskiä.

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos osoittavat monialaisen tuen yhteistoimintamalliin palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä

huomioon ottaen riittävän määrän henkilöstöä. Lain viittaus riittävään resurssointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät toimintaresurssit. Monialaisen tuen yhteistoimintamallissa hyvinvointialueella on keskeinen rooli ja siksi monialaisesta tuen toiminnasta on tarpeen laatia kirjallinen sopimus, jossa sovitaan mm. yhteistoiminnan resurssoinnista, kustannusten jaosta sekä tarjottavista palveluista.

Lakiesityksen 16 §:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja

Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle matalan kynnyksen monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten

työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa matalan kynnyksen monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia. Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii analyysin alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta.

Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen

kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta.

Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös yleisen työllistymistä edistävän

tuen (TYP) asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä

määrin TYPin asiakkaiksi. Monialaisten palvelujen määritelmää ja suhdetta toisiinsa on tarpeen selkeyttää.

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta

TE2024-uudistuksen kanssa ja samassa aikataulussa on varmistettava TE-digi-hankeen toteutuminen Muuttuvan toimintaympäristön sekä lainsäädännön haasteet ja muutoksen sykli vaikuttaa järjestelmähankintoihin sekä niiden kehittämiseen. Työmarkkinatorin käyttöönotto täysimääräisesti aluesivustoihin tulee olla valmiina TE2024 aikataulussa. Mahdolliset järjestelmäintegraatiota edellyttävät rajapintaratkaisut tulee olla valmiina ja synkronoitavissa jo vuoden 2023 aikana.

Jyväskylän kaupunki edellyttää, että valtion tulee ohjata KEHA-keskusta tietomallien, järjestelmäkehityksen ja asiakastietovarantojen käyttöönottoon ja

synkronointiin yhdessä kuntien sekä tulevien työllisyysalueiden kanssa. Järjestelmäkehitystä on resursoitava riittävästi erityisesti muutosvaiheessa.

Tuleva Työmarkkinatorin palvelualusta aluesivustoihin luo mahdollisuuden rakentaa sekä työnhakija- että työnantaja-asiakkaille hyvä ja laaja palvelupaketti sekä valtakunnallisista että alueellisista palveluista. Palvelutarjontaan tulee sisällyttää alueen palvelut laajasti, myös muut kuin JTYP-lain mukaiset palvelut.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, yli 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki)

Lakiesityksessä laajan työttömyyden kriteeri on määritelty siten, että siihen luetaan mukaan palkkatuella työllistetyt. Kuntien rooli palkkatukityöllistämässä on nykyisin merkittävä. Lakiesityksen mukaan kunnat eivät voisi myöntää palkkatukea itselleen. Kunnat ovat merkittäviä työnantajia. Lakiesitys asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan muihin työnantajiin nähden.

Jyväskylän kaupunki katsoo, että hallituksen esitystä on korjattava. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistämistä kuntiin tulee jatkossakin tukea, joko erillisenä palkkatukiratkaisuna tai muuna työllisyyspoliittisen ratkaisuna. Tulevat työllisyysalueet voisivat sopia alueiden välillä palkkatukipäätösten tekemistä niin, että jääviystilanteet vältettäisiin (vrt. nykyinen TE-toimistojen valtiolle työllistäminen).

Lehtinen Laura
Jyväskylän kaupunki